

Evrin RIZVANOĞLU
İstanbul Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Doğa Hakları ve Çevre Politikaları Başkanı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasanın 98. ve TBMM içtüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 17.06.2025

Evrin RIZVANOĞLU
İstanbul Milletvekili

Sinop ili Boyabat ilçesi sınırlarında, Kovaçayır Köyü mevkiinde planlanan yeni bir madencilik projesi için çevresel etkileri oldukça ciddi sonuçlar doğurabilecek bir süreç başlatılmıştır. Proje kapsamında yaklaşık 897,87 hektarlık geniş bir alanda açık bakır madeni ocağı kurulması öngörülmektedir. Bununla birlikte proje dosyasına göre sahada cevher zenginleştirme tesisi, maden atığı depolama tesisi, su alma göleti, mobil kırma-eleme tesisi ve hazır beton tesisi gibi çeşitli yardımcı yapılar da inşa edilecektir.

Proje dosyasındaki bilgilere ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü verilerine göre, proje sahasının büyük bölümü orman vasıflı alanlardan, kalan kısmı ise tarım arazilerinden oluşmaktadır. Dahası, bu saha Türkiye'nin en önemli iç su kaynaklarından biri olan Kızılırmak Havzası içerisinde yer almaktadır. Bu yönüyle yalnızca lokal çevresel etkiler değil, havza ölçeğinde ekolojik ve tarımsal riskler de dikkate alınmak zorundadır.

Projenin hayata geçirilmesi planlanan alan, çevresindeki yerleşim birimlerine son derece yakın bir konumdadır. Arıoğlu Köyü'ne bağlı konutlara 425 m, 825 m ve 165 m mesafede; Kovaçayır Köyü'ne bağlı yayla evlerine 485 m; İmamlı Köyü'ne bağlı konutlara 135 m, 250 m ve 95 m; Yabanlı Köyü'ne bağlı konutlara ise 905 m mesafede bulunmaktadır. Bu denli yerleşim yoğunluğu olan bir bölgede, açık ocak işletmeciliği ve cevher zenginleştirme gibi ağır sanayi niteliğindeki faaliyetlerin planlanması; toz, gürültü, patlatma kaynaklı titreşim, ağır metal maruziyeti, yer altı su kirliliği ve tarımsal faaliyetlerin bozulması gibi çok yönlü çevresel etkiler doğurma riski taşımaktadır.

Proje dosyasında da belirtildiği üzere, söz konusu saha Kızılırmak Havzası içerisinde yer almaktadır. Bu nedenle en kritik risklerden biri, sahada yürütülecek faaliyetler sırasında ortaya

çıkabilecek kimyasalların veya atık suların Kızılırmak Havzası'na karışma olasılığıdır. Böyle bir durum yalnızca Boyabat çevresini değil, havzanın devamında yer alan Bafra Ovası gibi Türkiye'nin en verimli tarım alanlarını ve sulama sistemlerini de etkileyebilecektir. Bu risk, aynı zamanda Kızılırmak Deltası gibi uluslararası öneme sahip sulak alanların ekolojik bütünlüğünü de tehdit edebilir.

Bu bağlamda;

1. Bakanlığınızca proje dosyası kabul edilerek ÇED süreci başlatılan bu faaliyette, yerleşim alanlarına 100 ila 900 metre mesafede maden işletmesi kurulmasının çevresel ve toplumsal açıdan uygun görüldüğü belirtilmiştir. Bu karar, hangi bilimsel kaynaklara, mevzuat düzenlemelerine ve toplumsal risk analizlerine dayandırılmıştır? Bu mesafenin insan sağlığı, yaşam alanı güvenliği ve yapı stabilitesi açısından yeterli olduğu hangi gerekçelerle ifade edilmektedir?
2. Anayasa'nın 169. maddesi uyarınca, devletin ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi yönünde gerekli kanunları koyma ve tedbirleri alma yükümlülüğü açıkça düzenlenmiştir. Bu anayasal yükümlülük doğrultusunda, proje sahasının büyük bölümünün orman vasfı taşıdığı dikkate alındığında, söz konusu alanların madencilik faaliyetine açılmasına Bakanlığınız onay verecek midir? Bu durumda Anayasa'nın 169. maddesiyle çelişen bir uygulamaya imza atılmış olmayacak mıdır?
3. Proje dosyası kapsamında yürütülecek faaliyetlerin (açık ocak işletmeciliği, cevher zenginleştirme, atık depolama, kırma-eleme, beton tesisi) her birinin çevresel etkileri ayrı ayrı analiz edilmiş midir?
4. Proje alanının Kızılırmak Havzası içinde yer aldığı dikkate alındığında, söz konusu faaliyetin havza ölçeğinde oluşturacağı etkiler konusunda bir bütüncül havza değerlendirmesi yapılmış mıdır? Su kaynakları, sulama sistemleri, alüvyon tarım arazileri ve deltalar üzerindeki etkiler bilimsel olarak analiz edilmiş midir?
5. Projede yer alacak cevher zenginleştirme tesisinde kullanılacak kimyasal maddeler ve proses suları nelerdir? Bu maddelerin yer altı ve yüzey sularına sızma riskine karşı taşınım ve yayılım modellemesi, hidrojeolojik geçirgenlik analizi ya da benzeri bilimsel çalışmalar gerçekleştirilmiş midir?
6. Proje kapsamında inşa edilmesi planlanan atık depolama tesisinde bertaraf edilmesi öngörülen maden atıklarının çevresel özellikleri nelerdir? Bu atıklar hangi sınıfa (tehlikeli, zararsız, inert) girmektedir?
7. Proje sahasında planlanan su alma göleti, bölgedeki yer altı akiferleri ya da içme ve sulama suyu kaynakları ile etkileşimli midir? Bu yapıların su rejimi ve yeraltı su kalitesi üzerindeki etkileri için bir hidrojeolojik etki değerlendirmesi yapılmış mıdır?
8. Açık ocak işletmeciliğinde kullanılacak patlatma tekniklerinin, bölgedeki konut yapıları ve altyapı üzerinde oluşturabileceği titreşim, çökme, mikro çatlak gibi etkileri analiz edilmiş midir?
9. Bu projeye birlikte bölgede halihazırda yürütülen veya izin aşamasında olan diğer maden projeleri dikkate alınarak, Bakanlığınızca bir kümülatif etki değerlendirmesi yapılması istenmiş midir? Proje dosyasında buna dair herhangi bir modelleme veya stratejik değerlendirme yer almakta mıdır?